

P7_TA(2009)0099

Politické řešení problému pirátství u somálského pobřeží

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2009 o politickém řešení problému pirátství u somálského pobřeží

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o situaci v Somálsku,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 23. října 2008 o pirátství na moři¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 19. června 2008 o každodenním zabíjení civilistů v Somálsku²,
 - s ohledem na závěry zasedání Rady pro vnější vztahy (konaná ve dnech 27. července 2009 (12354/2009) a 17. listopadu 2009 (15914/2009)),
 - s ohledem na rozhodnutí Rady 2008/918/SZBP ze dne 8. prosince 2008 o zahájení vojenské operace Evropské unie, jejímž cílem je přispět k odvrácení, prevenci a potlačení pirátství a ozbrojených loupeží u pobřeží Somálska³ nazvané námořní síly pod vedením Evropské unie (EUNAVFOR) – operace Atalanta,
 - s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. S/RES1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008), 1846 (2008), 1851 (2008), 1863 (2009) a 1972 (2009),
 - s ohledem na výměnu dopisů mezi Evropskou unií a vládou Keni o podmínkách a způsobu předávání osob podezřelých ze spáchání pirátství, které byly zadrženy EUNAVFOR, do Keni, o podmínkách a způsobu předávání majetku zabaveného EUNAVFOR do Keni a o podmínkách a způsobu zacházení s těmito osobami a majetkem po tomto předání,
 - s ohledem na korespondenci mezi EU a Seychelskou republikou ze dne 30. října 2009 o povolení předávat Seychelské republice osoby podezřelé z pirátství a ozbrojených loupeží, které byly zadrženy EUNAFOR v operační oblasti,
 - s ohledem na základní zásady, na nichž se dohodly strany mírové dohody z Džibuti dne 25. listopadu 2008, zejména pokud jde o vytvoření vlády národní jednoty a parlamentu s nejširší účastí v Somálsku,
 - s ohledem na čl. 110 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že nedávno znovu započaté boje mezi povstalci Svazu islámských soudů a prozatímní federální vládou a vojsky mise Africké unie (AU) v Somálsku (AMISOM) vedly v Somálsku k nárůstu nestability a ke ztrátám na životech,

¹ Přijaté texty, P6_TA(2008)0519.

² Přijaté texty, P6_TA(2008)0313.

³ Úř. věst. L 330, 9.12.2008, s.19.

- B. vzhledem k tomu, že mezinárodní společenství respektuje suverenitu, územní celistvost, politickou nezávislost a jednotu Somálska,
- C. vzhledem k tomu, že Somálsko nemělo od svržení režimu Sijáda Barrého v roce 1991 fungující vládu, a vzhledem k tomu, že od té doby se politická situace vyznačuje anarchií, boji mezi klany a banditismem,
- D. vzhledem k tomu, že zhoršující se bezpečnostní situace v hlavním městě Somálska, Mogadišu, znemožnila vnitrostátním a mezinárodním nevládním organizacím zvládnout rozmáhající se humanitární katastrofu a reagovat na stavy nouze,
- E. vzhledem k tomu, že v Somálsku nadále dochází k rozsáhlému porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva všemi stranami konfliktu, zejména pokud jde o mučení a jiné špatné zacházení, znásilňování, mimosoudní popravu, svévolné zadržování a útoky na civilisty, novináře, obhájce lidských práv a civilní infrastrukturu,
- F. vzhledem k tomu, že je znepokojen dlouhotrvající občanskou válkou v Somálsku a jejími důsledky pro mírový a usmiřovací proces v této zemi, jakož i pro bezpečnost a stabilitu celého regionu Afrického rohu,
- G. vzhledem k tomu, že útoky pirátů se až donedávna zaměřovaly nejen na obchodní lodě, ale také na lodě Světového potravinového programu a lodě rybářské a turistické,
- H. vzhledem k tomu, že takové případy pirátství jsou částečně důsledkem násilí a politické nestability v Somálsku, ale současně k tomuto stavu přispívají, a mají následný dopad na ostatní oblasti Afrického rohu, zejména dopad na civilní obyvatelstvo Somálska z hlediska jeho ohrožení, neexistence perspektivy rozvoje a přerušení potravinové pomoci a jiných humanitárních akcí,
- I. vzhledem k tomu, že dne 8. prosince 2008 se Rada rozhodla zahájit v rámci komplexní akce prováděné EU v regionu Afrického rohu výše zmíněnou zcela první námořní operaci EU, EUNAVFOR Atalanta, jejímž cílem je potlačovat případy pirátství a ozbrojených loupeží u pobřeží Somálska, bránit jim a předcházet jim a přispívat k ochraně obchodních plavidel a zejména plavidel Světového potravinového programu poskytujícího pomoc vysídlenému obyvatelstvu v Somálsku,
- J. vzhledem k tomu, že od prosince 2008 poskytla operace EUNAVFOR Atalanta zásadní ochranu 50 lodím Světového potravinového programu přepravujícím přibližně 300 000 tun potravin, z nichž mělo v konečném důsledku přímý užitek 1,6 milionů Somálců,
- K. vzhledem k tomu, že na výše zmíněném zasedání Rady pro vnější vztahy dne 27. července 2009 se Rada rozhodla stupňovat zapojení EU do podpory míru a rozvoje v Somálsku v úzké spolupráci se všemi příslušnými stranami, zejména s OSN a AU, a za tímto účelem posoudila možnosti EU, jak přispět k mezinárodnímu úsilí, včetně úsilí v oblasti bezpečnosti,
- L. vzhledem k tomu, že na výše zmíněném zasedání Rady pro vnější vztahy dne 17. listopadu 2009 Rada schválila koncepci řešení krize pro případnou misi EBOP (Evropské bezpečnostní a obranné politiky) s cílem přispět k výcviku 2000 příslušníků

bezpečnostních sil somálské prozatímní federální vlády,

- M. vzhledem k tomu, že se z pirátství stala výnosná činnost, při níž je za unesené osoby požadováno vysoké výkupné, a vzhledem k tomu, že moderní piráti používají propracovanější metody, jsou velmi dobře ozbrojeni, mají stanovenou jasnou strategii a jsou schopni rychle se přizpůsobit nové taktice,
 - N. vzhledem k tomu, že dlouhodobá pomoc mezinárodních partnerů nemůže být účinná bez stabilizace bezpečnostní situace,
 - O. vzhledem k tomu, že povstalci Svazu islámských soudů vyloučili jakýkoli politický kontakt a usmíření vedoucí k míru na základě mírového procesu z Džibuti, který poskytuje rámec pro dosažení trvalého politického řešení v Somálsku,
 - P. vzhledem k tomu, že vojenský personál účastnící se operace EUNAVFOR Atalanta může v oblastech, v nichž působí, zatýkat, zadržovat a předávat osoby podezřelé z pirátské činnosti a ozbrojené loupežné činnosti; vzhledem k tomu, že na základě dohody s EU ze dne 6. března 2009, která dává keňským orgánům právo stíhat, mohou být tyto podezřelé osoby stíhány některým z členských států EU nebo keňským státem,
 - Q. vzhledem k tomu, že podle zprávy Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) bylo u somálského pobřeží uloženo obrovské množství nedovoleného toxického odpadu, jehož obsah uniká ven, a to zcela bez ohledu na zdraví místních obyvatel a ochranu životního prostředí,
1. důrazně odsuzuje vážná porušení mezinárodního humanitárního práva a lidských práv, jichž se dopouštějí všechny strany konfliktu v Somálsku; vyzývá k okamžitému ukončení nepřátelství a žádá všechny ozbrojené skupiny, aby okamžitě složily zbraně a zahájily skutečný a široce pojatý dialog s prozatímní federální vládou; požaduje, aby se všechny válečné frakce zdržely nevybíravých útoků na civilisty, a vyzývá, aby válečné zločiny a porušování lidských práv vyšetřila nezávislá porota;
 2. znovu potvrzuje podporu prozatímní federální vládě vedené prezidentem Šajchem Šarífem Šajchem Ahmadem a závazku dodržovat zásady stanovené v mírové dohodě z Džibuti, včetně ducha usmíření a úsilí o všezahrnující politický proces; odsuzuje ozbrojené útoky proti prozatímní federální vládě Somálska, proti OSN a nevládním organizacím;
 3. připomíná, že mezinárodní společenství a všechny strany tohoto konfliktu mají odpovědnost ochránit civilisty, umožnit dodávky pomoci a respektovat humanitární prostor a bezpečnost humanitárních pracovníků; požaduje proto, aby byly okamžitě vytvořeny podmínky pro přiměřenou odpověď na tuto humanitární katastrofu v Somálsku;
 4. s velkým uspokojením bere na vědomí, že EUNAVFOR Atalanta nadále úspěšně přispívá k námořní bezpečnosti u pobřeží Somálska díky ochraně plavidel najatých v rámci Světového potravinového programu pro dodávky pomoci Somálsku, plavidel dodávajících nezbytně nutné zásilky mírové operaci AU v Somálsku a dalších ohrožených plavidel; vyzývá Radu, aby tuto operaci po skončení jejího současného mandátu dne 12. prosince 2009 prodloužila o další rok; vyjadřuje svou podporu možnému rozšíření

oblasti působení směrem na jih v závislosti na činnosti pirátů, zdůrazňuje však, že takové rozšíření by nemělo narušit hlavní cíl mise, jmenovitě ochranu konvojů Světového potravinového programu a dalších ohrožených plavidel, jakými jsou obchodní loďstvo a rybářská plavidla;

5. zdůrazňuje, že pirátství na volném moři vážně ohrožuje bezpečnostní situaci a má závažný vliv na dodávky potravinové pomoci v již tak kritické humanitární situaci;
6. zdůrazňuje, že úspěšný boj s pirátstvím bude možný pouze tehdy, budou-li odstraněny základní příčiny tohoto problému, které jsou na pevnině, spočívají v chudobě a v selhání států a mohou být vymýceny pouze dosažením míru, rozvojem a budováním somálského státu;
7. domnívá se, že dokud nebude dosaženo politického řešení problému důvěryhodnosti Somálska jako státu ze strany mezinárodního společenství, bezpečnostní strategie prováděné operací EUNAVFOR Atalanta musí nadále převládat a být dokonce posílena, pokud jde o prostředky, jež mají k dispozici ozbrojené síly nasazené v rámci této operace;
8. vyzývá proto Radu, aby prověřila možnost vytvořit novou operaci EBOP v menším měřítku paralelně k operaci EUNAVFOR Atalanta s cílem přispět k výcviku bezpečnostních sil prozatímní federální vlády Somálska tím, že budou sladěny existující iniciativy – včetně iniciativy Francie v Džibuti a ugandské iniciativy, jež jsou součástí výcvikového programu vytvořeného misí AMISOM –, a to tak, aby zakročily stejným způsobem; v tomto ohledu vítá schválení dne 17. listopadu 2009 členskými státy koncepce řešení krize pro případnou novou operaci EBOP pro Somálsko, zdůrazňuje však, že přijetí koncepce by žádným způsobem nemělo předjímat rozhodnutí o zahájení mise, které může být přijato pouze po podrobnějším průzkumu situace přímo na místě, kdy bude jisté, že jsou dodržována lidská práva, jsou vypláceny mzdy, je zajištěno vybavení a že vycvičené bezpečnostní síly jsou začleněny do státních a velitelských struktur tak, aby se po svém návratu neobrátily proti vládě, již mají chránit;
9. vyslovuje politování nad tím, že 35–40 % plavidel v této oblasti není zaregistrováno v centrální organizaci pro koordinaci námořní bezpečnosti a že v důsledku toho si tato plavidla nejsou vědoma konkrétních bezpečnostních hrozeb; žádá proto členské státy, aby zajistily, že všechny jejich lodě budou zaregistrovány; vyzývá všechna plavidla, aby se řídila doporučeními EUNAVFOR – operací Atalanta, má-li se jim zajistit nejvyšší možný stupeň ochrany a snížit tedy riziko, že se stanou terčem útoku nebo budou unesena;
10. vyjadřuje politování nad tím, že měkký přístup k požadavkům somálských pirátů, aniž by byla uplatňována nezbytná donucovací opatření, by v budoucnu mohl mít kontraproduktivní a nežádoucí účinky a přispět k novým případům pirátství v dané oblasti;
11. vyjadřuje svou trvalou podporu misi AMISOM vzhledem k její ústřední úloze v mírovém procesu; zdůrazňuje, že další zapojení AU a mise AMISOM by mělo určit nejnaléhavější potřeby a možnosti další podpory ze strany EU s cílem pomoci misi AMISOM rozvíjet schopnosti příslušející jejímu mandátu;
12. vyzývá mezinárodní společenství a zejména EU ke zvýšení poskytované humanitární pomoci vnitřně vysídleným osobám a lidem v nouzi;

13. domnívá se, že zapojení somálských organizací žen a občanské společnosti by mohlo sehrát pozitivní úlohu v procesu národního usmíření;
14. vyzývá členské státy, aby prostudovaly možnost výcviku posádek a rybářů pro případ, že budou zajati jako rukojmí;
15. naléhá na přísné a prodloužené uplatňování a sledování zbrojního embarga, které v roce 1992 proti Somálsku vyhlásilo OSN a které je dodržováno jen nedostatečně; vyzývá, aby byli ti, kdo zbrojní embargo vůči Somálsku porušují, hnáni k odpovědnosti;
16. vyzývá OSN a Komisi, aby důkladně prošetřily skládky toxického odpadu a nelegální rybolov podél somálského pobřeží, stanovily odpovědnost na všech úrovních, podpořily úsilí postavit před soud osoby, jež jsou za tyto trestné činy odpovědné, a zajistily komplexní vyřešení problému znečištění životního prostředí;
17. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, generálnímu tajemníkovi Africké unie, generálnímu tajemníkovi OSN, generálnímu tajemníkovi Mezivládního úřadu pro rozvoj, předsedovi prozatímní federální vlády Somálska, etiopské vládě a Panafrickému parlamentu.